

**VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS**

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
<b>RELIGIJOTYROS METODOLOGIJOS</b>	Etnologija, 07H	VU	Orientalistikos centras
Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	10	konsultacijos:	10
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	10
Kreditų skaičius:	<b>7,5</b>		
Dalyko anotacija			
<p><b>Dalyko tikslas</b> – supažindinti doktorantus su religijų tyrinėjimo disciplinos geneze ir raida nuo antikos laikų ligi šių dienų. Paskaitų ir seminarų metu apžvelgiama religijų tyrimo turinys ir problematika, metodologiniai religijotyros principai, religinio elgesio ir patyrimo paradigmos, religinio autoriteto tipai, religinės bendrijos samprata. Atkleidžiama akademinės religijotyros vadavimosi nuo teologijos problematika. Doktorantai pažins pagrindines religijotyros kryptis ir mokyklas: psichologinę, fenomenologinę, sociologinę, antropologinę, kultūrologinę, etnologinę ir kitas. Seminarų metu vyks video medžiagos apie universalios simbolizmo reikšmę pasaulio mitologijoje peržiūra ir jos aptarimas.</p>			
<p><b>Dalyko siekiniai ir kompetencijos:</b> Studentai įsisavins religijų gyvenimo dėsnumus ir stadijas, religijotyros ir teologijos santykį, lyginamąjį ir istorinį religijotyros principus, religinės kalbos, funkcijų ir socialinio vaidmens bei religijos sąveikos su kultūra problemas. Ypatingas dėmesis skiriamas religijotyros disciplinos formavimuisi Rytų religijų pažinimo kontekste, išryškunami vyraujantys Europiniai stereotipiniai Rytų religijų vertinimai, pateisinę kolonialinį santykį su kitomis religinėmis tradicijomis. Skirtingų mokyklų suformuotų metodų pažinimas padės doktorantams juos taikyti savo tyrimuose ir darbuose.</p>			
<p><b>Kurso turinys:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Požiūris į religijas antikoje;</li> <li>2. Ankstyvoji krikščionybė ir religijų samprata;</li> <li>3. Religijos samprata viduramžiais;</li> <li>4. Renesansas ir reformacija apie religijas;</li> <li>5. Švietimo amžiaus perspektyva;</li> <li>6. Č. Darvino evoliucionizmas ir H. Spenceris;</li> <li>7. M. Mulleris ir lingvistinė religijotyra;</li> <li>8. Ankstyvoji antropologija – J. Lubbockas, E. B. Tyloras;</li> <li>9. A. Langas ir iracionalizmas;</li> <li>10. R. R. Marettas ir manizmas;</li> <li>11. Totemizmo samprata: J. F. M'Lennanas ir R. Smithas;</li> <li>12. E. Durkheimas ir jo sociologinis religijotyros metodas;</li> <li>13. J. G. Frazeris ir magijos analizė;</li> <li>14. A. van Gennepas apie apeiginius virsmus ir iniciacijas;</li> <li>15. Religijos psichologijos formavimasis (J. H. Leuba, E. D. Starbuckas);</li> <li>16. W. Jamesas ir jo religinio patyrimo samprata;</li> <li>17. J. B. Pratto metodologinės nuostatos;</li> <li>18. Religijotyros ir teologijos konfliktas: Gotingeno mokykla;</li> <li>19. Misionieriškas J.N. Farquharo požiūris;</li> <li>20. N. Soderblomo metodologija;</li> <li>21. R. Otto šventybės fenomeno, numinozinio patyrimo samprata;</li> <li>22. B. Malinowskio ir A.R. Radcliffe-Brown socialinė antropologija;</li> <li>23. M. Weberio religijos sociologija;</li> <li>24. Kultūrinis-istorinis etnologijos metodas ir jo atstovai;</li> <li>25. P. W. Schmidtas ir pirmykščio monoteizmo idėja;</li> <li>26. Z. Freudo religijos samprata;</li> </ol>			

27. C. G. Jungas ir archetipinė psichologija;
28. Misti­cizmo fenomenas ir jo tyrinėjimai;
29. Religinis patyrimas šiuolaikinės transpersonalinės psichologijos perspektyvoje;
30. G. van der Leewas ir religijos fenomenologijos principai;
31. Deskriptyvio fenomenologijos raida Skandinavijoje: E. Lehmannas, W. B. Kristensenas;
32. F. Heilerio fenomenologinė religijų klasifikacija;
33. M. Eliade ir R. Pettazzonis: fenomenologinė religijų istorija;
34. Šventybės “geografija” ir hierofanijos (M. Eliade);
35. Religijų dialogo metamorfozės;
36. Religijos definicijų problema;
37. Religinio elgesio tipai ir paradigmos;
38. Religinio autoriteto tipai;
39. Religinė bendrija;
40. Vidiniai religijų procesai.

#### Literatūra

##### **Pagrindinė literatūra:**

1. Eric J. Sharpe. *Comparative Religion. A History*, Illinois: Open Court, 1986.
2. *Exploring Religious Meaning*, ed. Robert C. Monk, New Jersey: Prentice Hall, 1994.
3. Walter H. Capps. *Religious Studies: The Making of a Discipline*, Minneapolis: Fortress Press, 1995.
4. Steven Katz (ed.). *Mysticism and Religious Traditions*, New York: Oxford University Press, 1983.
5. McCutcheon T. Russell. *Manufacturing Religion: The Discourse on Sui Generis Religion and the Politics of Nostalgia*, New York and Oxford: Oxford University Press, 1997.
6. David M. Wulff. *Psychology of Religions: Classic and Contemporary*, NL: John Wiley and Sons, Inc., 1997.

##### **Papildoma literatūra:**

1. *The Insider/ Outsider Problem in the Study of Religion: A Reader*, Ed. by Russell T. McCutcheon, London and New York: Cassell, 1999.
2. J. M. Kitagawa. *The History of Religions: Essays on the Problem of Understanding*, Chicago, 1967.
3. Jonathan Z. Smith. *Imagining Religion: From Babylon to Jonestown*, Chicago: University of Chicago Press, 1985.
4. C.G. Jung. *Psychology and Religion: West and East*, Princeton University Press, 1969.
5. M. Eliade. *Šventybė ir pasaulietiškasumas*, Vilnius: Mintis, ALK, 1997.
6. M. Weber. *Religijos sociologija*, Vilnius: Pradai, 2000.

Konsultuojantys dėstytojai: vardas, pavardė, mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
--	--

Audrius Beinorius, prof.dr. (HP)	<p><b>MONOGRAFIJA:</b> <i>Indija ir Vakarai: kultūrų sąveikos pjūviai</i>, Vilnius: VU leidykla, 2012, 460 p.</p> <p><b>METODINĖS MOKYMO PRIEMONĖS:</b> <i>Budizmo kultūros raida. I dalis: Indijos budizmo raida</i>. Mokymo priemonė studentams, VU leidykla, 2011, p.1-131.</p> <p><b>KRITINIAI SENŲJŲ INDIJOS ŠALTINIŲ VERTIMAI:</b> <i>Upanišados</i>, vertimas iš sanskrito, įvadinis straipsnis ir paaiškinimai A. Beinoriaus, Vilnius: Vaga, 2013, 344 p.</p>
-------------------------------------	---

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI:

1. Dievo malonės mistika tantrinėje Abhinavaguptos soteriologijoje, *Kultūrologija* T. 14: *Rytai-Vakarai: komparatyvistinės studijos*, T. IX, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2010, p. 171-183.
2. The Mystery of Unconscious: Classical Yoga and Jungian Analytical Psychology, *Brahmavidya: The Adhyar Library Bulletin*, India, 2010, Vol. 72-73, p. 173-205.
3. On Mindfulness, Spirituality and Psychotherapy, *Spirituality and Science of Consciousness*, Kolkata: RMIC, 2011, p. 341-364; 443-448.
4. О некоторых эпистемологических аспектах ранней философии йогачаров, *Шабдапракаша, Зографский сборник*. Т. 2, Под редакцией Я. В. Василькова и С. В. Пахомова, Sankt-Petersburg, Institut Vostokovedeniya 2011, p. 138-156.
5. Dvasingumas ir sąmoningumas: apie budizmo meditacinių praktikų vaidmenį šiuolaikinėje Vakarų psichoterapijoje, *Inveniens quaero: Ieškoti, rasti, nenurimti* (mokslo straipsnių rinkinys skirtas akademikui A.Gaižučiui 70-mečio proga), Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2011, p. 199-213.
6. Laisvoji mūrininkija kolonijinėje Indijoje: religinis, kultūrinis ir imperinis aspektai, *Laisvoji mūrininkija pasaulyje ir Lietuvoje: idėjos, istorija, asmenybės*. Mokslinių straipsnių rinkinys, sudarytojas Dr. Vytautas Jogėla, Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus ir Lietuvos istorijos institutas, 2012, p. 29-44.
7. Religinė ir politinė Teosofų draugijos veikla Indijoje 19 a. pabaigoje ir 20 a. pradžioje, *Soter*, 2012, Nr. 41 (69), p. 71-88.
8. Krikščionybė Indijoje: kultūrinės ir teologinės transformacijos, *LOGOS*, 2012, Nr. 70, p.113-124. <http://litlogos.eu/L70.html>
9. On the Duties and Professional Qualifications of Indian Astrologer, *Indologica: Сборник статей памяти Т.Я. Елизаренковой*: Кн. 2. Под ред. И.С. Смирнова; сост. Л. Куликов, М. Русанов. Серия «Orientalia et Classical: Труды Института восточных культур и античности. Вып. 40», М.: РГГУ, 2012. с. 95-110.
10. Socialinis ir religinis astrologo statusas Indijos valdovų rūmuose ir visuomenėje, *Rytai – Vakarai: komparatyvistinės studijos XII*, sudarytojas Antanas Andrijauskas, LKTI, 2012, p.239-268.
11. Индийская астрология и практика предсказаний стихийных бедствий, *Шабдапракаша, Зографский сборник*. Т. 3. Под редакцией Я. В. Василькова, Sankt-Petersburg: Kunstkamera, 2013, с. 88-111.
12. Orientalizm i dyskurs postkolonialny: kilka problemów metodologicznych, *PORÓWNANIA (CZASOPISMO PO ŚWIĘCONE ZAGADNIENIOM KOMPARYTYSTYKI LITERACKIEJ ORAZ STUDIOM INTERDYSCYPLINARNYM)* 12, 2013, Tom, XII, p. 11-24.
13. Эпистемологические и космологические основания индийской астрологии и астрономии, *Философия и наука в культурах Востока и Запада*, ед. М. Т. Степанянц, Москва: Восточная литература, 2013, с.189-202.
14. On the Philosophical and Cosmological Foundations of Indian Astrology, *Mediterranean Archaeology and Archaeometry (MAA)* Special issue: *Astronomy: Mother of Civilisation and Guide to the Future*, ed. by J. McKim Malville, Michael Rappenglueck, Vol. 14, No 3, (2014) , p. 211-221. <http://www.maajournal.com/>
15. Žydų (savi)reprezentacija ir jų recepcija kolonijinėje Indijoje, *Logos*,

	2015, Nr. 83, p. 64-77. <a href="http://litlogos.eu/L83.html">http://litlogos.eu/L83.html</a> 16. On the Intercourse between Indian and the Arabic / Persian Astrology, <i>Stars and Stones: Voyages in Archaeoastronomy and Cultural Astronomy</i> . Edited by F. Pimenta, N. Ribeiro, F.Silva, N. Campion, A Joaquinito and L. Tirapicos. British Archeological Reports S 2720, 2015. p.130-136.
--	---

Patvirtinta VU, LLTI ir LMTA etnologijos doktorantūros komiteto 2016 m. kovo 31 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-3	
Doktorantūros komiteto pirmininkė	dr. Daiva Vaitkevičienė